

A Canadian artist, editor and **sci-fi** fan was born in Rätans parrish, Jämtland Sweden!

När jag ägnar tid till att täta släktväven dyker det ibland upp för mig överraskande släktskap. Nils Helmers Stadin far är femmanning med min morfar och även med min egen far. Nils Helmer mister tidigt sin mor. Hon är den tio år äldre systemern till Axel Grinde upphovsman till boken *"Släkter i Rätan 1695-1900"*.

Per Magnus Stadin Född Nästeln 1888-01-10 i Rätan (Z). Död 1971-07-25 i Rätan (Z).	
Gift 1913-06-23 i Rätan (Z).	Signe Henrietta Grinde ▲ Född 1887-02-06 i Rätan (Z). Död 1918-11-28 i Rätan (Z).
Otto Leonard Herje Stadin Född Rätansbyn 1913-10-13 i Rätan (Z). Död Rätansbyn 1922-05-14 i Rätan (Z).	
Anders Olof Roland Stadin Född Rätansbyn 1915-09-22 i Rätan (Z). Död Sjövägen, Rätansbyn 2008-07-08 i Rätan (Z). ▶	
Nils Helmer Stadin Född 1918-07-10 i Rätan (Z). Död 1962-03-27 i Storbritannien.	

Far Per Magnus får stöd av bekanta som tar hand om sonen. Paret From blir fosterföräldrarna som senare adopterar honom. Inom den nya familjen kallas han Helmer. Fosterfar Karl Oskar kommer från Torps socken i Medelpad. Fostermor är Märta född i Överhogdals socken. Hon är bland annat tremanning med min farmors mor och femmanning med min mormor.

	Lars* Sjulsson ▲ 1837-1914	Gift	Karin* Olsdotter ▲ Född 1849-05-27.
[A] Karl Oskar From Född 1877-07-23. Död 1958-10-02.	Gift 1915-06-06 i Rätan (Z).		[A] Märta* Larsdotter Född 1880-09-23. Död 1973-05-28.
Nils Helmer Stadin ▲ Född Rätansbyn 1918-07-10 i Rätan (Z). Död Llandudno, Caernarvonshire, Wales 1962-03-27 i Storbritannien.			

Med pass utfärdat i Östersund den 13 juni 1924 ställer paret From kosan mot Kanada. De reser från Trondheim senare i juni månad med biljetter köpta kontant. Inget i de norska arkivhandlingarna anger exakt destination. Med på resan förutom Nils Helmer, här med efternamnet Stadin From, följer även parets biologiska son Lars Sigvard", tjuvstarten" född 1905. I Kanada senare kallad Louie.

Nils H Frome in Canada

Rubriken anger under vilket namn Nils oftast är känd som i Kanada. Den som vill fördjupa sig i hans historia hittar gott om information genom att använda namnet i en sökmotor. Jag har svag kunskap om Nils intresse. Fortsättningen av berättelsen är därför baserad på vad jag hittat på nätet, översatt och redigerat efter eget huvud.

Familjen From bosatte sig slutligen i Fraser Mills, B.C. Under ungdomsåren samlade han på science fiction, läste historia, ritade och skrev. Efter motvarigheten till gymnasiet, Millstead skolan, studerade han på Vocational Art School i Vancouver.

Redan som ivrig tonåring skapade han viss "olägenhet" genom att skicka brev till flera av dåtidens storheter inom **sci-fi**. Flera av dem svarade vilket väckte hans ambitioner. Han köpte en begagnad

tryckpress omkring 1936 och började omedelbart samla material till ett fanzine¹ "Supramundane Stories". Det tog honom flera månader att färdigställa det första numret som uppges ha utkommit i januari 1937. Bristen på resurser stimulerade hans kreativitet. Han saknade en häftapparat så i stället använde han sin mors symaskin för att binda samman sidorna i de sjuttio tidningarna. Tryckpressen klarade inte av illustrationer så han var tvungen att för varje tidning teckna original. I det sammanhanget uppges han ha yttrat följande:

"I got bored doing the same drawing over many, many times, almost line for line. Try it yourself. I'll bet it will get under your skin too."

Den andra och sista upplagan kom ut i februari 1938. Återigen var alla illustrationer ett original. Omslaget på en upplaga om ca 35 exemplar var däremot hektograferat.² Det blev inga fler upplagor. Andra världskrigets utbrott kom i vägen. Nils var en pionjär i Nordamerika för denna typ

av fanzine. Det kan till och med ha varit den första kanadensiska. Genom att oblygt fråga om bidrag kunde han bland annat publicera en artikel av den legendariske skräckförfattaren H.P. Lovecraft. Om honom redovisar Wikipedia i mars 2026 bland annat följande: "H.P. Lovecraft, född 20 augusti 1890 i Providence, Rhode Island, död 15 mars 1937 i Providence, var en amerikansk författare av främst skönlitteratur inom genrerna skräck, fantasy, science fiction och weird fiction. Han är speciellt känd för att infoga science fictionelement i skräckberättelser. Lovecraft hade en begränsad läsekrets under sin livstid men hans verk har efter hans död blivit uppmärksammade och är en källa till inspiration för såväl fans som författare, framför allt inom skräcklitteratur. Han har blivit en kultgestalt, och anses ofta vara en av de mest inflytelserika skräckförfattarna under 1900-talet."

¹ Ett fanzine är en egenpublicerad, icke-kommersiell tidskrift skapad av fans eller entusiaster, ofta inriktat på ett speciellt ämne.

² Hektograf är en apparat för att mångfaldiga skrift och tecknade bilder. Metoden kom i ropet i mitten på 1800-talet, och praktiserades ända intill de första decennierna av 1900-talet. Hektografen använder en gelatinmassa som suger upp anilinfärg från ett original på lätt sugande papper som ger ett spegelvänt avtryck i massan. Tryckningen görs genom att man pressar pappersark ett och ett mot massan. Papperet suger då upp lite av den skrift som lagrats i gelatinmassan.

Nils var inte endast redaktör för sitt fanzine han bidrog även med egna texter. Nedan följer mitt förslag till en översättning av inledningen till en artikel i den första upplagan.

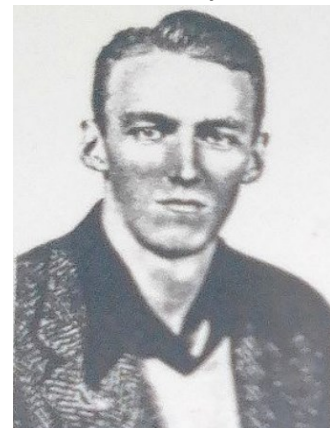
"Wonderscope No.1 - De översvämmade dimensionerna

Detta är en helt originell teori som uppmanar till din åsikt. Förnuftet säger en att det finns tre dimensioner, men kan inte identifiera, precisera eller exakt förstå någon av dem. Inte heller förstår någon egentligen, trots allt man hör, atomstrukturen i vårt universum, och ingen har ännu blivit mer bevandrad i vetenskap än de gamla grekerna som föreställde sig atomen som en liten boll, förutom att den nu är känd för att vara mindre än de trodde. Kortfattat är min teori att de tre dimensionerna inte finns i vårt universum. De är som en pyramid med den tredje högst upp. Den ena dimensionen som viker sig mot sig själv skulle se tvådimensionell ut för en plattlänning, många av dem skulle skapa detta universum, som skulle vara alltför oändligt krökt."

Från 1939 arbetade Nils som kock/skogsarbetare i olika timmerhuggarläger i British Columbia. På grund av kriget klassificerade den federala regeringen hans jobb som en nödvändig tjänst, vilket innebär att han under krigstiden och några år efter det var fast i sällskap med män vars samtal sällan handlade om science fiction och konst. Hans entusiasm för ämnet verkar ändå ha funnits kvar trots att han uppges ha varit frustrerad över sin livssituation. Han verkar ha haft känslomässiga problem med att hantera människor. Om så var fallet förklaras det med att han från en tidig ålder varit en ensamvarg med ett kreativt sinne och en över genomsnittet intelligens.

Under lång tid var hans adress *"Läger 5, Bloedel, British Columbia Still"*. Därifrån skickade han via en agent ut en mängd av illustrationer, kommentarer, skönlitteratur och artiklar. Ett exempel på hans litterära produktion är *"The Mirror"*, publicerad i fanzinen CANFAN nummer 10 från maj 1946. Jag försöker mig på en översättning av det första stycket: *"När bilen tappade fart och slutligen dog ut, förbannade John Sloan det öde som hade strandsatt honom där på den ensliga vägen med natten i annalkande och en storm mumlande för sig själv i fjärran. Den nyfikna spegeln kastar tillbaka reflektionen av en gammal mans gestalt, hans hänsynslösa ansikte målat av elden, nu slapp som om i döden. Han satt där, i ett sönderfall, mitt i huset han hade stulit... Ensam. I alla hans teckningar var ögonen dystra, mörka, grubblande och på något sätt skrämmande. Kanske uttryckte sig hans oförmåga att förstå människor i hans porträtt. De enda som inte led av de "konstiga" ögonen var de som föreställde några släktingar och nära vänner."* Jag undrar, förmedlar han här det han känner för sin livssituation? Hans stil som tecknare/illustratör beskrivs som dramatisk och grubblande. Som en effekt i sina bilder nyttjade han skravering. Det är en teknik där parallella eller korsande linjer används för att skapa skuggor, textur och volym. Med det anses han ha visat en god förståelse för ljus.

Sommaren 1953 drabbades han av tarmvred och tillbringar 76 dagar på sjukhus. Under sin återhämtning tecknade han och utökade sina konstnärliga färdigheter. Det ska finnas teckningar av sjukhuspersonal från den tiden. Efter sjukhusvistelsen återvände han till Lower Mainland B.C. och försökte överleva som reklamkonstnär. Han arbetade som anställd för flera olika företag. Department of Recreation and Conservation³ blev under en tid hans uppdragsgivare. Enligt uppgift ska han även under en period rest runt på motorcykel i sin hemprovins. Han fotograferade och skissade och försökte med det som underlag sälja motiven till vykortstillverkare. Han lyckades inte få något kommersiellt genomslag. Hans hälsa var inte den bästa och alkoholkonsumtionen var för hög. År 1960 eller 1961 reste han till ...

³ En lokal myndighet som grundades 1957 för att förvalta parker, fiske och vilt. Den formade i hög grad British Columbias naturresursskydd.

... Sverige

Enligt fler än en kanadensisk källa ska Nils ha besökt sin släkt i Rätan. Närmast anhöriga i livet under de åren är far, bror och en halvsyster. Jag hittar inget skrivet om besöket vare sig i Sverige eller i Kanada. Jag vet heller inte när han reser därifrån och om han sedan reser direkt till ...

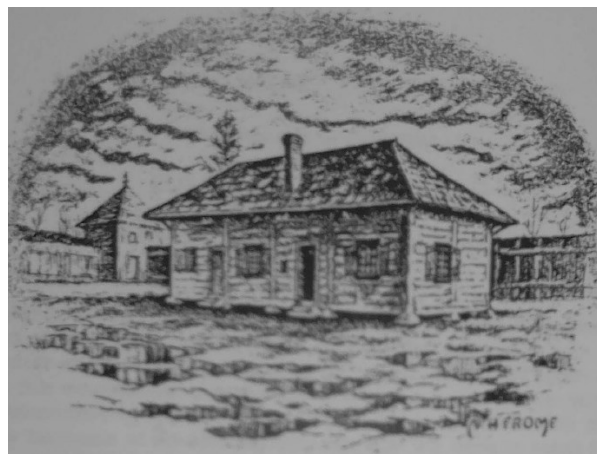
... Wales

Det är Nils adoptivföräldrar som får meddelandet att Nils hittats död på Hydro Hotel i Llandudno i Wales. Information från dödsattesten anger att han avled den 27 mars 1962. Vad/Vem ledde Nils till Wales är för mig obekant. Enligt kanadensiska uppgifter har han noterat i sin dagbok att självmord var ett alternativ för avslut. Han slutade sitt liv som diversearbetare och hotellets pannskötare på deltid med endast småpengar på fickan. Jag vet inte var han är begravd. Det tar sedan 50 år innan han rättmätigt blir ihågkommen genom att enligt uppgift bli invald i The Canadian Science Fiction and Fantasy Association Hall of Fame. Jag undrar vad han tyckt om Star Wars och Star Trek?

Galleri

Bilderna kommer från Nils adoptivföräldrars sonhustru Alice samling och är utförda under 1950-talet.

Till höger nedan en bleckteckning från Fort Langley. Motivet användes på vykort från januari 1958.